gemeente Barneveld

Aandachtsgebied: Leefomgeving
Team Beleid Leefomgeving
E-mailadres: D.vanHagen@barneveld.nl
Telefoonnummer:

Raadsvoorstel nr. 4150
Barneveld, 19 mei 2025
Portefeuillehouder: M.H.J. Pluimers-Foeken

Onderwerp: Grondstoffenstrategie 2025-2030

Samenvatting raadsvoorstel

In deze strategie is de nieuwe doelstelling voor het afvalbeleid geformuleerd en wordt een voorkeursscenario aangegeven met welke strategie het doel bereikt kan worden.

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. De Grondstoffenstrategie 2025-2030 vast te stellen met de volgende doelstellingen:
   - Naar een recyclepercentage van 55% in 2024 naar 60% in 2030
   - Van 125 kilo grof en fijn restafval per persoon per jaar naar 100 kilo in 2030
2. Voorkeursscenario 4 'Belonen voor minder restafval' vast te stellen als te volgen strategie om de doelstelling te halen inclusief optimalisatie.
3. De totaal geraamde incidentele kosten € 165.000,-- voor uitvoering van de maatregelen van de optimalisatie en scenario 4 binnen de afvalstoffenheffing te dekken.
4. De jaarlijkse kapitaalslasten van € 2.771,00 voor uitvoering van de maatregelen van de optimalisatie en scenario 4 binnen de afvalstoffenheffing te dekken.
5. Instemmen met verlenging van de subsidieregeling “Samenwerken rond afval” tot en met 2030

1. Inleiding

De grondstoffenstrategie 2020 – 2025 loopt dit jaar af. In de nieuwe Grondstoffenstrategie 2025-2030 wordt eerst een terugblik gegeven op de uitvoeringsresultaten uit de vorige nota, komt het doelmatigheidsonderzoek naar de afvalinzameling aan bod, wordt de uitslag van de inwoners enquête over de afvalinzameling weergegeven. De doelstelling om niet meer dan 5% vervuiling in de grondstoffenstromen te hebben, is gehaald. De doelstelling om naar 70 kilo (grof en fijn) huishoudelijk restafval per inwoner per jaar te komen is niet gehaald. Gedurende de looptijd van de huidige grondstoffenstrategie komen we uit op ongeveer 125 kilo per persoon (grof en fijn huishoudelijk afval).

In 2024 heeft de afronding van het doelmatigheidsonderzoek naar de afvalinzameling plaatsgevonden. Daarin in beschreven hoe het huidige systeem van afvalinzameling verloopt en wordt gewaardeerd (bijlage B) . De doelmatigheid van het afvalbeleid in de gemeente Barneveld steekt positief af ten opzichte van andere gemeenten met dezelfde beleidskeuzes. Daar zijn wij content mee en trots op.
Tevens zijn er aanbevelingen gedaan. Eén van de aanbevelingen uit dit rapport is om bij het verminderen van het aantal kilo's restafval een andere werkwijze te gaan hanteren. Een grote enquête over de afvalinzameling heeft meer dan 700 ingevulde enquêtes opgeleverd met meer dan 70% tevreden inwoners over de afvalinzameling.

Vervolgens wordt aangegeven wat de nieuwe doelstelling is. Landelijk is de doelstelling in 2024 verschoven van een vermindering van het aantal restafvalkilo's naar het zo goed mogelijk gescheiden aanbieden van grondstoffen. Er wordt niet meer gedacht in termen van ‘afval’ maar in termen van ‘grondstoffen’. Deze denkrichting wordt circulaire economie genoemd en is ook een doel van de gemeente Barneveld. Dit kan o.a. worden uitgedrukt in een recyclepercentage: in 2030 moet 60% van al het huishoudelijk afval worden gerecycled. Voor de gemeente Barneveld bedraagt dit percentage in 2024 bijna 55%. De doelstelling is dan ook het recyclepercentage van 55% naar 60% te krijgen in 2030. Daarnaast wordt gestreefd om het aantal kilo's fijn en grof huishoudelijk restafval te verminderen van 125 kilo naar 100 kilo per persoon per inwoner per jaar.

Er zijn meerdere strategieën om deze doelstelling te bereiken. We hebben vier scenario's met een strategie uitgewerkt hoe we tot de doelstelling in 2030 kunnen komen:
1. Scenario 1: Geen aanpassingen aan de huidige inzamelwijze met uitvoering optimalisatie en flankerend beleid.
2. Scenario 2: Omgekeerd inzamelen in de kernen.
3. Scenario 3: Invoering diftar op restafval.
4. Scenario 4: Belonen voor aanleveren minder restafval.

De scenario's zijn uitgewerkt op de volgende onderdelen: verwachte vermindering van kilo's restafval, te verwachten medewerking/weerstand van de inwoners, voor- en nadelen, investeringen, en effect op afvalstoffenheffing. Zie de overzichtstabel in de bijlage F in Grondstoffenstrategie 2025-2030.

2. Beoogd effect

Met deze nieuwe grondstoffenstrategie beogen we de komende 5 jaar een hoger scheidingspercentage en reductie van het restafval te bewerkstelligen waarmee wij bijdragen aan milieu en circulaire economie.

3. Argumenten

1.1 Met deze nieuwe grondstoffenstrategie beogen we een hoger scheidingspercentage en reductie van het restafval waarmee wij bijdragen aan het milieu en circulaire economie.
Met het voorgestelde scenario inclusief optimalisatie, beogen wij de gestelde doelen te halen.
En dragen wij bij aan het milieu en circulaire economie.
De keuze is om scenario 4 uit te gaan voeren. Met alleen de invoering van alleen scenario 4 zelf, bereiken we mogelijk nog niet volledig onze doelen. Daarom combineren wij dit scenario met een actieve informatiecampagne om inwoners bewuster te maken over de voordelen van het goed scheiden en het weggooien van restafval. De verwachting is dat hier nog heel wat te winnen valt, als er beter afval wordt gescheiden en inwoners een korting op de afvalstoffenheffing kunnen krijgen door te kiezen voor een kleinere maat kliko. Op vrijwillige basis kunnen inwoners zelf aangeven te kiezen voor een 240 of 140 liter kliko voor restafval. Hiermee voorzien wij dat wij onze doelen wel gaan halen.

Gedurende de looptijd houden we de effecten van dit beleid in de gemeente en de landelijke ontwikkelingen rondom nieuwe vormen van recycling en inzameling goed in de gaten (monitoring).
Mocht na uitvoering van scenario 4 het recyclepercentage onvoldoende gestegen zijn en het aantal kilo's restafval per inwoner per jaar niet significant naar beneden zijn gegaan (doelstellingen niet behaald), biedt scenario 4 vanaf 2030 voldoende ruimte en aanknopingspunten om ander beleid te voeren.

1.2 Met de nieuwe doelstellingen sluiten we aan op de landelijke doelstellingen
Met de keuze voor een recyclepercentage van 60% in 2030 geven we aan te willen doen voldoen aan de landelijke doelstelling. Ondanks het feit dat we geen diftar of omgekeerd inzamelen als strategie hebben doet de gemeente Barneveld het ten opzichte van vergelijkbare gemeenten in Nederland goed. Dat is ook één van de uitkomsten van het doelmatigheidsonderzoek.

1.3 Met deze nieuwe grondstoffenstrategie houden wij vast aan een goed serviceniveau tegen redelijke kosten voor de inwoner.
Een goede dienstverlening vinden wij belangrijk. Service (dienstverlening) mag geld kosten maar wij beogen wel een redelijke financiële consequenties voor onze inwoners.

2.1 Met de keuze voor scenario 4 willen we ook onze inwoners een keuze geven en actief onderdeel te laten zijn van afvalinzameling en recycling.
Scenario 4 legt de inwoner geen verplichting op, maar wel een keuze. Voor de inwoners die het lastig vinden om de keuze voor een 140 liter restafvalkliko te maken, willen we met behulp van dorpsbezoeken, communicatie etc. de inwoners overtuigen en ondersteunen om beter het restafval van de grondstoffen te scheiden om op deze wijze zo min mogelijk restafvalkilo's over te houden.

4.1 De structurele lasten van scenario 4 leiden niet tot een verhoging van de afvalstoffenheffing
De keuze voor scenario 4 leidt niet tot een stijging van de afvalstoffenheffing. Buiten eventuele autonome ontwikkelingen om hoeft er geen extra lastenverzwaring in de vorm van meer afvalstoffenheffing worden berekend voor scenario 4.

5.1 De subsidieregeling "Samenwerken rond afval" draagt in gezamenlijkheid bij aan afvalscheiding en circulaire economie door overheid en samenleving.
Door het verenigingsleven, scholen en kerken de gelegenheid te geven bij te dragen aan afvalscheiding en circulaire economie, wordt een gezamenlijke verantwoordelijkheid daarvoor beoogd. Tevens stelt het verenigingen, scholen en kerken in de gelegenheid wat extra financiële middelen te vergaren die bijdragen aan het (versterken van het) verenigingsleven, scholen en kerken.

4. Kanttekeningen

2.1 Het kan zijn dat uitvoering van scenario 4 niet zal leiden tot het helemaal behalen van de doelstellingen in 2030.
Er is een risico dat met scenario 4 de doelstelling van 100 kilo restafval per inwoner per jaar niet wordt gehaald, scenario 4 biedt vanaf 2030 voldoende ruimte en aanknopingspunten om ander beleid te voeren. In 2029 zal een evaluatie uit moeten maken of deze stap gezet zal moeten worden of niet.

5. Financiën

Voor de uitvoering van het optimalisatiepakket en de invoering van scenario 4 zijn de volgende kosten (incidenteel en structureel) gemoeid, zie onderstaande tabel. De kosten kunnen worden gedekt door de afvalstoffenheffing zonder deze te verhogen.

scenario 4 belonen voor aanleveren minder restafval							
onderdeel	investering	termijn afschrijven (jr)	volumedaling kilo per inwoner p/jr	volumedaling in kilo's totaal Barnveld (o.b.v. 62.592 inwoners)	effect in euro's incidenteel	effect in euro's structureel	Voordeel/Nadeel
effect inzameling restafval			**15-20**	**938.880**		**85.438**	**V**
kosten exploitatie structureel							
communicatie, handhaving, educatie						53.000	N
projectleiding, uitvoering, etc.					125.000		N
administraties geschikt maken					10.000		N
communicatietraject					30.000		N
investeringen							
GFT+e in restafvalkliko	110.000	10				11.000	N
kliko ruilingen 240L voor 140L	280.000	15				18.667	N
totaal lasten					**165.000**	**82.667**	**N**
effect afvalstoffenheffing					**165.000**	**-2.771**	
structureel effect afvalstoffenheffing per huishouden						***-0,12***	***V***

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

Participatie heeft in de proces plaatsgevonden doormiddel van een uitgebreide inwonerpanel enquête. De enquête is kenbaar gemaakt via een oproep in de Barneveldse Krant en social media om de enquête in te vullen over de afvalinzameling. Dit heeft geresulteerd in meer dan 700 ingevulde enquêtes. De uitslagen hebben we meegenomen bij het opstellen van de scenario's.

b) Communicatie

In het optimalisatiepakket is communicatie een belangrijk onderwerp. Juist door in te zetten op extra communicatie zoals bezoeken aan dorpshuizen, informatiemateriaal etc. etc. kan het bijdragen aan het behalen van de doelstelling. Na besluitvorming over het scenario zal een uitvoeringsplan met communicatieplan worden opgesteld en vastgesteld worden door het college van B&W.

7. Vervolgstap

Na besluitvorming wordt er een uitvoeringsplan met tijdplanning opgesteld voor scenario 4.
Onderdeel van dit plan is de monitoring waarmee wij de gemeentelijke en landelijke ontwikkelingen in kaart brengen. Tevens zal een evaluatiemoment worden beschreven. Dit wordt vastgesteld door het college van B&W. Naar verwachting zal in december 2025 het uitvoeringsplan zijn opgesteld.

8. Bijlagen

1. Grondstoffenstrategie 2025-2030
2. Doelmatigheidsonderzoek afvalverwerking 2 februari 2024

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
W. Wieringa J. van der Tak